SALON KAUPUNKI

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIOINTIKERTOMUS 2018

Sisällysluettelo

Sisällysluettelo 2

1. TARKASTUSLAUTAKUNTA JA SEN TOIMINTA 3

1.1.Tarkastuslautakunnan tehtävät ja kokoonpano 3

1.2.Tarkastuslautakunnan toiminta 4

1.3. Tilintarkastus 4

2. TOIMINNALLISTEN JA TALOUDELLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI 5

2.1. Tavoitteiden asettaminen ja niiden arviointi 5

2.2. Tavoitteiden toteutuminen 5

2.3. Kaupunginhallituksen tuloskortti 8

2.4. Talousarvion noudattaminen ja toteutuminen 11

2.5. Taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen 13

2.5.1. Hyvinvointipalvelut 13

2.5.1.1. Lasten ja nuorten palvelut 13

2.5.1.2. Vapaa-ajan palvelut 15

2.5.1.3. Terveyspalvelut 17

2.5.1.4. Sosiaalipalvelut 18

2.5.1.5. Vanhuspalvelut 21

2.5.2. Kaupunkikehityspalvelut 23

2.5.3. Rakennus- ja ympäristövalvonta 24

2.5.4. Konsernipalvelut 24

2.5.5. Liikelaitos Salon Vesi 24

2.5.6. Kaupunkikonsernin tavoitteiden toteutuminen 26

2.6. Yhteenveto 27

1. TARKASTUSLAUTAKUNTA JA SEN TOIMINTA

1.1. Tarkastuslautakunnan tehtävät ja kokoonpano

Kuntalain 121 §:n mukaan valtuusto asettaa tarkastuslautakunnan toimikauttaan vastaavien vuosien hallinnon ja talouden tarkastuksen sekä arvioinnin järjestämistä varten. Tarkastuslautakunnan on valmisteltava valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioitava, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet. Lisäksi tarkastuslautakunnan on arvioitava, onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Kuntalain mukaan tarkastuslautakunta arvioi talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää. Lisäksi kuntalain mukaan tarkastuslautakunta huolehtii kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta.

Hallintosäännössä on todettu, että sen lisäksi mitä kuntalain 121 §:ssä säädetään, tarkastuslautakunnan on

- seurattava tilintarkastajan tarkastussuunnitelman toteutumista sekä muutoinkin seurattava tilintarkastajan tehtävien suorittamista ja tehtävä tarpeen mukaan esityksiä tilintarkastuksen kehittämiseksi
- huolehdittava, että tilintarkastusta varten on tarpeelliset voimavarat, jotka mahdollistavat tilintarkastuksen suorittamisen julkishallinnon hyvän tilintarkastustavan edellyttämässä laajuudessa sekä
- tehtävä aloitteita ja esityksiä tarkastuslautakunnan, tilintarkastajan ja sisäisen tarkastuksen tehtävien yhteensovittamisesta mahdollisimman tarkoituksenmukaisella tavalla

Arvioinnin tulokset raportoidaan vuosittain valtuustolle annettavassa arviointikertomuksessa. Ennen arviointikertomuksen valmistumista tarkastuslautakunta voi antaa valtuustolle tarpeelliseksi katsomiaan selvityksiä. Tarkastuslautakunta voi raportoida tilikauden aikana valtuustolle myös muista merkittävistä havainnoista.

Valtuustokauden 2017-2021 tarkastuslautakunnan jäsenet ja varajäsenet

Varsinaiset jäsenet	Henkilökohtaiset varajäsenet
Friberg Osmo, puheenjohtaja	Jussila Mikko
Kymäläinen Pekka, 1. varapuheenjohtaja	Breilin Mikko
Kanerva Tauno, 2. varapuheenjohtaja	Halkilahti Jaakko
Seitz Elina	Pohjola Timo
Halme Martti	Kallio Wilhelmiina
Hägerth Jarmo	Leivonen Marjatta
Kirves-Järvinen Taina	Rannikko Pirkko
Lannermaa Kirsti	Jokinen Kirsi-Maria
Tuominen Marita	Niemelä Tuula

1.2. Tarkastuslautakunnan toiminta

Tarkastuslautakunta kokoontui vuoden aikana yhteensä kuusitoista kertaa. Tarkastuslautakunnan arviointityön painopistealue vuonna 2018 oli sosiaali- ja vanhuspalveluiden sekä keskitettyjen hallinto ja ICT-palveluiden arviointi. Tarkastuslautakunta käytti arviointityössään apuna kokoukseen kutsutuille etukäteen lähetettävää arviointilomaketta. Arviointilomaketta täydennettiin kysymyksillä, jotka liittyvät syrjäytymisen ehkäisyyn ja digitalisaation hyödyntämiseen. Sosiaali- ja vanhuspalveluiden sekä hallintopalveluiden johtavien viranhaltijoiden lisäksi kokouksissa on ollut kuultavana kaupunginjohtoa sekä kaupunginhallituksen ja kaupunginvaltuuston puheenjohtajat. Lisäksi on kuultu tilannetietoa sisäilmaongelmista, kyläasiamiestoiminnasta sekä terveyden edistämiseen ja hyvinvointitilinpitoon liittyvistä asioista.

Lautakunta teki 26.10.2018 perinteisen katselmuskierroksen, joka kohdentui painopistealueen mukaisesti pääsääntöisesti sosiaali- ja vanhuspalveluiden yksiköihin. Vierailukohteina olivat kehitysvammahuollon työ- ja toimintakeskus, Elmeri – kehitysvammaisten tilapäishoitoyksikkö, Kukonkallion hoivakoti ja Perhekuntoutuskeskus Paavola. Näiden lisäksi tutustuttiin Hermannin kouluun, joka on kärsinyt sisäilmaongelmista. Tämä haluttiin ottaa vierailukohteeksi, koska sisäilmaongelmia on esiintynyt useissa kaupungin kiinteistöissä. Kaupungin omaan toimintaan tutustumisen lisäksi vierailtiin Attendon Tupurin yksikössä.

Tarkastuslautakunnan työskentelytapoja ja toimintaedellytyksiä käsiteltiin eri tahoilla syyskaudella tarkastuslautakunnan omasta aloitteesta. Kaupunginvaltuusto asetti 3.12.2018 § 158 tilapäisen valiokunnan selvittämään asiaa. Tarkastuslautakunta on jatkanut normaalisti työohjelman toteuttamista ja kokoontunut suunnitellun kokousaikataulun mukaisesti.

Tarkastuslautakunta muistuttaa, että kuntalain 121 pykälän mukaan kunnanhallitus antaa valtuustolle lausunnon toimenpiteistä, joihin arviointikertomus antaa aihetta. Kaupunginhallituksen tulee ottaa kantaa kaupunginvaltuustolle antamassaan lausunnossa lautakuntien tai virkamiesten vastineisiin.

1.3. Tilintarkastus

Kaupungin tilintarkastajaksi valtuustokaudelle 2013 – 2016 on valittu JHTT -yhteisö BDO Audiator Oy. Sopimukseen liittyvä optio vuosille 2017-2018 otettiin käyttöön. Päävastuullisena tilintarkastajana toimii JHTT Hannu Laurila. Kaupungin tilintarkastukseen ovat osallistuneet JHT, KHT Sari Isaksson, JHT, KHT Minna Havia-Niemi sekä tarkastajat Seija Hakamäki ja Mark Lassfolk ja Lotta Sunde. Päävastuullinen tilintarkastaja on ollut läsnä tarkastuslautakunnan kokouksissa.

Tarkastuslautakunta on saanut tiedoksi tilintarkastajan tilivuoden 2018 työohjelman. Tilintarkastajat ovat raportoineet tarkastuslautakunnalle tilintarkastuksen toteuttamisesta ja tehdyistä havainnoista suullisesti kokouksissa, sekä kirjallisilla tarkastusraporteilla. Tilikauden 2018 lakisääteiseen tilintarkastukseen on käytetty 58 päivää (sopimuksessa 75 päivää). Tarkastuslautakunnan avustamistyötä tehtiin 65 tuntia (sopimuksessa arvioitu 160 tuntia).

2. TOIMINNALLISTEN JA TALOUDELLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI

2.1. Tavoitteiden asettaminen ja niiden arviointi

Tarkastuslautakunnan arviointikertomuksissa on toistuvasti vuosittain nostettu esiin tarve tuloskorttien tavoitteiden asettamisen ja mittareiden laatimisen kehittämiseen. Tuloksellisuuden ja tarkoituksenmukaisuuden mittaamiseen ja arvioimiseen on entistä enemmän tarvetta jo kuntalain perusteella.

Vuoden 2018 aikana kaupungille luotiin uusi strategia, joka ulottuu vuoteen 2026 asti. Strategiassa on nimetty lukuisa joukko kärkihankkeita sekä määritelty kaupungin perustehtävä, arvot ja visio. Lisäksi on määritetty strategian keskeiset päämäärät (sujuvat prosessit, aktiivinen yrittäjyys, luova edelläkävijä, osaava henkilöstö) sekä laadittu kaupunginvaltuuston tuloskortti, jossa asetettuja tavoitteita on yhteensä 28 kappaletta. Strategia painottaa kestävän talouden merkitystä, hyvää johtamista, jatkuvaa parantamista sekä yhdessä tekemistä. Strategiatyö on ollut perusteellista ja myös henkilöstöä on perehdytetty ja sitoutettu asiaan. Asetettujen tavoitteiden seuranta ja mittaaminen tulee kuitenkin jatkossakin olemaan haasteellista jo pelkästään tavoitteiden laajan lukumäärän vuoksi.

Uuden strategian mukaiset tavoitteet on huomioitu vuoden 2019 talousarvion laadinnassa. Vuoden 2018 raportointi on laadittu aiempaan tavoitteiden asetteluun perustuen.

2.2. Tavoitteiden toteutuminen

Tavoite: Elinvoima ja työpaikat

Kaupunginvaltuusto on asettanut elinvoimaan ja työpaikkoihin liittyviksi tavoitteiksi salolaisen osaamisen vahvistamisen ja monipuolistamisen sekä toimimisen vahvana kumppanina yrityksille ja muille toimijoille. Tästä esimerkkinä salolainen kasvuyritys Evondos on ollut sosiaali- ja terveyslautakunnan pilottina kehittämässä automaattista lääkeannostelulaitteistoa kotihoidon piirissä pitkäaikaislääkityksessä oleville ja alkavasta muistisairaudesta kärsiville ikäihmisille. Laitteen avulla oli tarkoitus vapauttaa kotihoidon työntekijöiden aikaa ja uudistaa samalla työprosesseja.

Kaupungin kotipalvelu lähti mukaan laitteen kehityspilotointiin sekä sitoutui samalla uudistamaan toiminnan prosesseja laitteen edellyttämällä tavalla. Koekäytössä olleita lääkeannostelulaitteita voitiin kehittää kotipalvelun työntekijöiden ja asiakaspalautteen avulla. Hankkeen päättyessä voitiin todeta, että laitteen toiminnallisuutta oli saatu kehitettyä ja että käyttökokemus oli hyvä. Lääkeannostelijan käyttö toimi parhaiten asiakkailla, joilla oli itsenäistä toimintakykyä ja joiden luona ei ollut tarvetta muille hoivatoimenpiteille eikä lääkityksiä, joita oli hoidettava joka tapauksessa kotikäynnillä. Heillä henkilöstötyöajan säästöä saavutettiin, kun käyntimäärät vähenivät ja asiakaskäynnit tulivat joustavammiksi. Koekäytön jälkeen kotipalvelun asiakkaiden käyttöön jää 15 laitetta.

Tarkastuslautakunta pitää kokeilua mainitsemisen arvoisena. Lautakunta arvioi myönteisenä kotipalvelun hoitajien ja asiakkaiden halun prosessien uudistamiseen sekä sen, että pilotointi on antanut yritykselle mahdollisuuden kehittää lääkeannostelijaa lähitestauksena ja jatkaa

sen markkinointia valmiiden asiakaskokemusten perusteella. Lautakunta toivoo myös muiden toimialojen seuraavan kaupungin yritysten tuotekehitysprojekteja ja olevan valmiita pilotointiin.

Tavoite: Uudistuvat palvelut ja kuntalaisten hyvinvointi

Nykypäivänä viestintäkeinot ovat monipuolistuneet ja tiedonjako on nopeutunut. Salon kaupungin tiedottaminen on kokonaisuudessaan parantunut. Erityisesti sosiaalisenmedian käyttö on aktiivista ja kuntalaiset saavat sitä kautta nopeasti ja ajantasaisesti tietoa kaupungin tapahtumista. Positiivista on, että eri palvelualueet tiedottavat myös omista toimistaan sosiaalisessa mediassa. Sähköisen viestinnän ohella tulee kuitenkin jatkossa ylläpitää myös perinteisiä viestintämuotoja sen varmistamiseksi, että kaikilla kuntalaisilla on tasavertainen tietojensaantimahdollisuus. Päätöksenteossa olevien asioiden tiedottamista ja kuntalaisten tietojensaanti ja mielipiteen lausumisoikeutta tulee edelleen pitää tärkeänä. Aktiivisen tiedottamisen avulla kuntalaisilla on mahdollisuus kommentoida asioita tuoreeltaan sekä näin vaikuttaa päätöksenteossa oleviin asioihin.

Kaupunki on uudistanut palvelutarjontaansa esimerkiksi omatoimikirjastoja ja Vaski-kirjaston käyttöä lisäämällä. Tiukentuneessa taloudellisessa tilanteessa on uudella palvelutavalla pystytty takaamaan vanhoissa kuntakeskuksissa palvelutarjonta, johon perinteisellä henkilökunnan ylläpitämällä kirjastopalvelulla ei välttämättä olisi ollut mahdollisuutta nykyisessä laajuudessa.

Tavoite: Vakavarainen talous

Lautakunta kiinnittää huomiota siihen, että kaupungin tiukentuneessa taloudellisessa tilanteessa tulee erityistä huomiota kiinnittää tarkkaan taloudenpitoon sekä työn oikeaan ja tarkoituksenmukaiseen organisointiin kaikilla palvelualueilla.

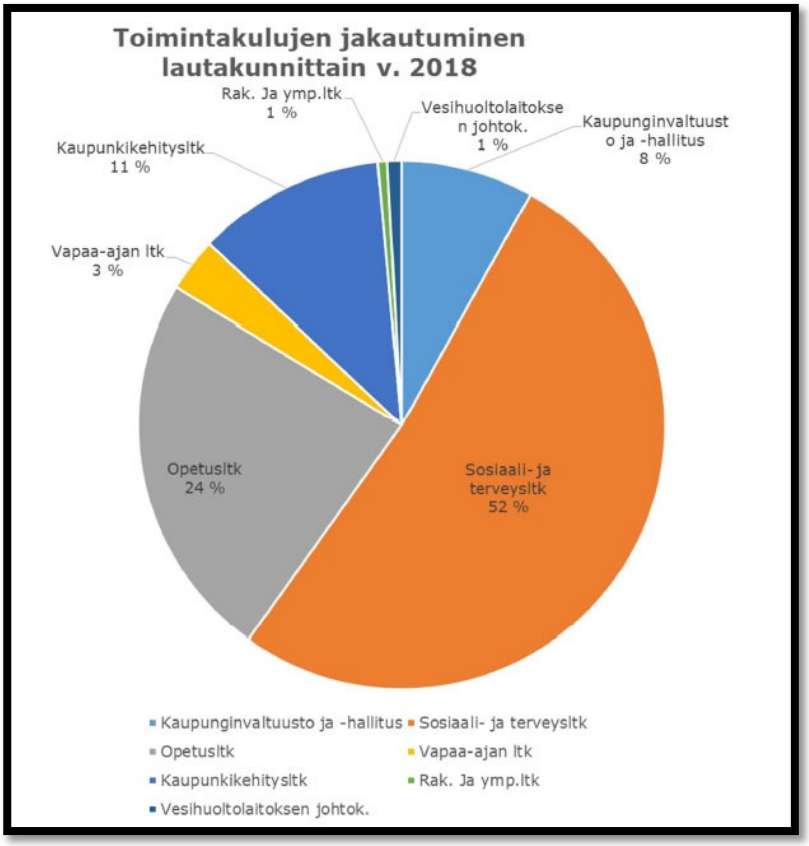

Salon kaupunki on aiemmin laatinut talouden sopeuttamisohjelman ja kuntalain mukaan sopeuttamisohjelman toteuttamista tulee seurata. Viime vuosien aikana sopeuttamisohjelmaan liittyvien asioiden on kerrottu huomioidun talousarvion laadinnan yhteydessä eikä erillistä seurantaa ole ollut taloushallinnossa esittää.

Tavoite: Johtaminen ja osaava henkilöstö

Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt kaupungin strategisiksi tavoitteiksi asiakaslähtöiset palvelut, jossa korostetaan palveluiden suunnittelua, organisointia ja hyvää johtamista sekä että palveluprosessit ovat saumattomia ja sujuvia. Vakavarainen talous -osiossa nähdään tärkeäksi toiminnan uudistaminen ennakoimalla ja tiedolla. Johtamista ja henkilöstöä koskevassa osiossa tavoitteena varmistaa kaupungin strateginen ja ennakoiva johtaminen.

Kaikki tavoitteet edellyttävät tieto- ja viestintäteknologian eli digitalisaation hallintaa ja tietohallinnon organisoimista kaupunkikonsernissa. Tuloskorttiin kirjattuna tavoitteena on tiedolla johtaminen. Tämä edellyttää hyvin toimivia tietojärjestelmiä, jotka tuottavat jäsenneltyä tietoa erilaisissa raporteissa sekä automaattista tiedon vaihtoa järjestelmien sisällä ja tarvittaessa ulkoisiin järjestelmiin. Sosiaali- ja terveystoimessa käytettävissä olevia resursseja voidaan suunnata oikeisiin kohteisiin sekä ennakoivaan ja ennalta ehkäisevään terveydenhoitoon sekä sosiaalipalveluihin. Lopputuloksena ovat toimivat kaupunkilaisten palveluprosessit ja mahdollisuus hallita ja vähintäänkin hillitä kustannuksia ja niiden kasvua.

Kaupunki käyttää vuosittain noin 6 milj. euroa erilaisiin hallintoa palveleviin tietojärjestelmiin. Osa näistä palvelee myös kaupunkilaisia sähköisten palvelujen muodossa.

Tarkastuslautakunta on lukuisia kertoja kiinnittänyt huomiota kaupungin tietojärjestelmien hallintaan toivoen tietojärjestelmien parempaa hyödynnettävyyttä. Koska kaupungille on aiheutunut myös kustannuksia huonosti toimivien järjestelmien tuotantokäyttöön saattamisesta, tarkastuslautakunta on esittänyt niihin puuttumista. Tarkastuslautakunta teetti vuonna 2015 kaupungin tietojärjestelmäkartoituksen BDO Audiatorilla. Kaupunginhallitus päätti sen pohjalta 4.4.2016, että sitä tulee informoida jatkotoimenpiteistä. Asiaa ei kuitenkaan vastuutettu millekään vastuualueelle tai viranhaltijalle.

Vuonna 2017 lautakunta kiinnitti huomiota potilastietojärjestelmän päivityksen (LifeCare) toimivuuteen ja siinä esiintyviin ongelmiin. Hanke oli tuottanut runsaasti kaksikertaista työtä. Tarkastuslautakunta katsoi silloin, että järjestelmä toimittajan vastuut tulisi realisoida sopimuksin. Edelleen lautakunta katsoi, että LifeCare -järjestelmän toimivuus tulisi ennen tuotantokäyttöön ottamista testata riittävästi reaaliaineistolla.

Vuonna 2018 LifeCare -ohjelmiston ongelmat ovat jatkuneet koko vuoden ajan. Vakavaksi katsottavia ongelmia on esiintynyt mm. sähköisten reseptien siirtymisessä apteekkeihin, lääkevahvuuksien vaihtumisena ja erikoissairaanhoidon lähetteiden siirtymisessä potilastietojärjestelmään. Lähetteet on jouduttu siirtämään manuaalisesti muistitikun välityksellä erikoisairaanhoidon ohjelmistosta kaupungin potilastietojärjestelmään.

Asiakasmaksujen kertymisessä ilmeni vaikeita ongelmia, koska asiakkaille oli lähtenyt terveyspalveluiden käytöstä aiheettomia ja vääriä laskuja ja osa laskuista ei lähtenyt lainkaan. Maksutuotot saattavat tämän vuoksi jäädä alhaiseksi. Maksujen tarkistaminen ilmeisesti edellyttäisi manuaalista käyntien tarkistusta ja niiden perusteella laskutuskierosta. Vuoden

aikana järjestelmätoimittaja on saanut toimivuutta parannettua. Valviralle on informoitu tilanteesta.

Huonosti toimiva LifeCare -ohjelmisto on siis vaarantanut potilasturvallisuutta, tuottanut kaksinkertaista työtä ja vähentänyt kaupungin maksutuottoja. Lautakunta on 13.3.2019 kirjannut LifeCare -järjestelmästä seuraavan riskiarvion:

" Potilastietojärjestelmän päivittäminen Life Careksi on osoittautunut jo toteutuneeksi riskiksi sekä potilasturvallisuudelle että asiakasmaksujen oikealle kertymiselle. Maakunnassa on käytössä useita potilastietojärjestelmiä ja muita terveydenhuollon toiminnassa välttämättömiä tietojärjestelmiä, joiden yhteensopimattomuus ja toimimattomuus on jo osoittautunut toteutuneeksi riskiksi. Valtakunnallinen KanTa-arkisto ei ole osoittautunut aukottomaksi eikä sieltä löydetä kaikkia potilaanhoidossa tarvittavia tietoja, kuten esimerkiksi yksityissektorilla toteutettujen hoitojen sisältöä…"

Aikuis- ja vammaistyön palveluissa käytetään YPH-Effica ohjelmaa ja kehitysvammahuollon ohjelmaa LifeCare. Effica -ohjelma on vanhentunut ja siihen tulisi tehdä isoja uudistuksia, mm. verkkopalveluominaisuudet puuttuvat. Korvaavaa järjestelmää tai nykyisen päivitystä ei ole tiedossa. Tällä hetkellä mietitään maakunnallista ratkaisua tai yhteistyötä Turun kaupungin kanssa. Myös muilla sosiaalitoimen palveluilla on ilmennyt joitakin ohjelmisto-ongelmia.

Tarkastuslautakunta uudistaa huolensa LifeCare -ohjelmiston tuomista ongelmista sekä katsoo, että kaupungin tulisi periä ohjelmistotoimittajalta kaksikertaisesta työstä sille aiheutuneet tarpeettomat kulut. Lautakunta ymmärtää ongelmat, joita voisi tulla uusien tietojärjestelmien hankinnasta ja vanhaan ohjelmistoon kertyneen tietokannan siirtämisestä uuteen. Siksi pysyminen nykyjärjestelmässä lienee ainoa oikea ratkaisu, mutta kaupungille koituneiden aiheettomien kustannusten reklamointi ja periminen ovat oikea tie nykyisessä tilanteessa.

Koska valtakunnallinen sosiaali- ja terveystoimen uudistus siirtyy tulevaisuuteen, olisi syytä selvittää mahdollisuudet tehostettua asumispalvelua tuottavien yhtiöiden ja yhteisöjen kanssa seurata sopimusten mukaisten velvoitteiden täyttämistä yhteisten tietojärjestelmien kautta, mikä voi tarkoittaa myös rajoitettua käyttöoikeutta kumppanien tietojärjestelmiin.

Lautakunta arvioi myös tärkeäksi sosiaali- ja terveystoimen henkilöstöjohdon kouluttamista digitalisaation hyödyntämismahdollisuuksista ja että sosiaali- ja terveyslautakunta tekee selkeän digitalisaation kehittämistä koskevan päätöksen ja vastuutuksen. Tarkastuslautakunta katsoo tärkeäksi, että kaupunginhallitus vastuuttaa selkeästi tarvittavat toimenpiteet kaupungin tietohallinnon organisoimiseksi samalla kun johtamisjärjestelmää kehitetään.

2.3. Kaupunginhallituksen tuloskortti

Tarkastuslautakunnan vuoden 2016 arviointikertomuksessa oli Salon kaupungin väestön muutosta kuvaava taulukko. Väestömuutoksen vaikutukset ovat merkittävät koko kaupungin talouden ja palvelurakenteen osalta. Lautakunta katsoo, että kaupunginhallituksen on perusteltua syytä selvittää väestörakenteen muutoksen vaikutuksia palvelurakenteeseen tulevina vuosina.

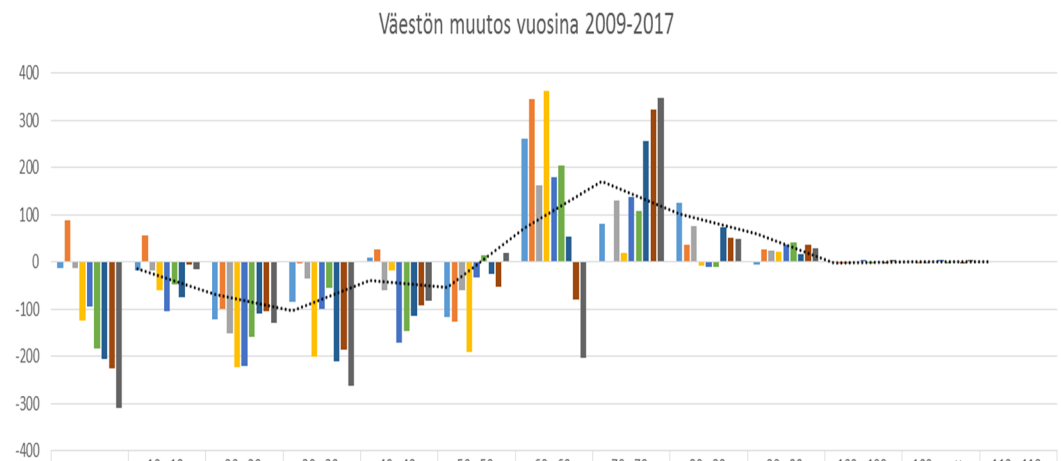

	0 - 9-vuotiaat, lkm 31.12.	10 - 19-vuotiaat, lkm 31.12.	20 - 29-vuotiaat, lkm 31.12.	30 - 39-vuotiaat, lkm 31.12.	40 - 49-vuotiaat, lkm 31.12.	50 - 59-vuotiaat, lkm 31.12.	60 - 69-vuotiaat, lkm 31.12.	70 - 79-vuotiaat, lkm 31.12.	80 - 89-vuotiaat, lkm 31.12.	90 - 99-vuotiaat, lkm 31.12.	100 - 109-vuotiaat, lkm 31.12.	100 vuotta täyttäneet, lkm 31.12.	110 - 119-vuotiaat, lkm 31.12.
2009	-13	-18	-122	-85	8	-116	260	80	125	-7	0	0	0
2010	88	55	-100	-3	25	-126	344	2	36	27	-2	-2	0
2011	-14	-18	-153	-36	-60	-60	161	130	75	24	-1	-1	0
2012	-125	-60	-224	-200	-19	-191	361	19	-8	22	0	0	0
2013	-96	-104	-220	-100	-172	-34	179	137	-11	36	5	5	0
2014	-183	-49	-160	-56	-148	14	204	107	-10	42	-1	-1	0
2015	-206	-76	-110	-210	-115	-27	52	255	74	15	0	0	0
2016	-227	-7	-106	-186	-93	-52	-80	323	50	36	-2	-2	0
2017	-311	-17	-130	-264	-83	19	-204	348	49	28	3	3	0

Tavoite: Elinvoima ja työpaikat

Kaupunki on toiminut jo useamman vuoden ajan aktiivisesti työllistämispolitiikassa. Työmarkkinatuen kuntaosuuden maksuosuus on pienentynyt 0,9 miljoonaa edellisestä vuodesta. Toteutetuilla tukitoimilla on työllisyystilanteen kehittymisen lisäksi ollut myönteistä vaikutusta asiaan. Hankerahoituksen hyödyntäminen työllisyystoimien kehittämisessä on tärkeää ja hankkeiden kautta on saatu luotua hyviä, uusia palvelumuotoja. Esimerkkeinä näistä hankkeista mainittakoon Voima-työllisyyshanke vuosille 2018-2020 sekä Kaira-työhönvalmennus Salon ja Someron alueelle vuosina 2017-2018.

Suomi 100-tonttikampanja osalta tehtiin valitus hallinto-oikeuteen. Päätöksen saannin jälkeen on hyvä selvittää, kuinka paljon tonttikampanja tosiasiassa aikaansai toteutuneita rakennushankkeita ja kuinka paljon rakennuttajien joukossa oli alueelle muuttaneita uusia asukkaita.

Länsirannan asemakaavaan liittyvää kokonaisuutta on käsitelty poikkeuksellisen pitkään eri toimielimissä. Kaupungin elinvoimaisuuden ja kehittämisen kannalta tämän tyyppiset pitkät prosessit eivät ole positiivisia, eivätkä luottamusta ja myönteistä julkikuvaa tukevia. Asioiden laajalla ja monipuolisella valmistelulla yhdessä eri intressiryhmien kanssa tulee pyrkiä välttämään vastaavia tilanteita.

IoT Campuksella olevien yritysten määrä on kasvanut ja käyttöaste noussut.

Salo sijoittui Varsinais-Suomen Yrittäjien yrittäjyysilmapiirikyselyssä neljänneksi. Tulosta voi pitää hyvänä ja myönteisenä viestinä yritysten suuntaan. Tämän voi toivoa edistävän myös uusien yritysten sijoittumista alueelle.

Tavoite: Uudistuvat palvelut ja kuntalaisten hyvinvointi

Lounean, kaupungin ja urheiluseurojen kokoonpanolla toteutetaan yhteiskuntavastuukampanja nuorten liikunnan edistämiseksi. Alueen toimijoiden yhteisellä panostuksella toteutettu hanke yläkouluikäisten nuorten lajivalmennuksen toteuttamiseksi ja nuorten liikunnan edistämiseksi on osaltaan syrjäytymisen ehkäisyä edistää toimintaa. Toimijoiden yhteistyön merkitys on ollut positiivinen.

Ihme ja Kumma ry:n toimintaa ja sen mahdollista tukemista eri muodoin on käsitelty useampaan kertaan. Avustusten ja tukien myöntämiseen liittyvän ohjeistuksen tulee jatkossa olla yksiselitteisen selkää ja huomioida halutut kohderyhmät riittävässä määrin.

Kaupungin tulee vastaisuudessa huomioida koulu- ja päiväkotikiinteistöjen muutostilanteissa avoin keskustelu kuntalaisten kanssa. Esimerkkinä tästä on Hajalan päiväkodin sulkemiseen liittyvä asiakokonaisuus, joka sai julkisuudessa paljon huomiota myös valtakunnallisesti.

Loppuvuodesta julkaistiin tietoa älykaupunkiin (SmartCity) liittyvistä hankkeista, joissa on erilaisia tavoitteita kaupungin kehittämiseen digitaalisuuden ja mobiilisovellusten hyödyntämiseksi. Kyseessä on voimakkaasti kasvava tulevaisuuden ala, jossa kaupungin mukana olo luo uusia tulevaisuuden mahdollisuuksia.

Kyläyhdistyshankkeella on lisätty alueen yhdistysten ja toimijoiden aktiivisuutta. Kuntalaisten osallistuminen ja vaikuttamismahdollisuudet ovat tätä kautta olleet hyvin esillä.

Tavoite: Vakavarainen talous

Vuoden 2017 tilinpäätöstä jouduttiin oikaisemaan konsernilaskelmien puutteiden vuoksi. Tekemättä jääneet kirjaukset IoT Park Oy:n osalta on tehty, ja näin saatu tilinpäätösluvut oikeiksi sekä antamaan oikean kuvan konsernin tilasta ja tunnusluvuista. Korjaus heikensi tunnuslukuja, mutta ne säilyivät edelleen hyvällä tasolla. Taloushallinnon osalta todetaan, että näin merkittävien asioiden osalta tulee jatkossa olla entistä tarkempi niiden oikeellisuudesta.

Vuoden aikana jouduttiin tekemään lisätalousarvio. Toimenpiteet eivät kuitenkaan olleet riittäviä vaan tilikauden päättymisen jälkeen talousarvion ylityksiin ja investointeihin kohdennettiin määrärahaa. Toimintamenojen kasvu on ollut 4,6 miljoonaa euroa ja henkilöstömenot ovat kasvaneet 2,7 miljoonaa euroa. Palvelujen ostojen kehityksessä viiden viimeisen vuoden aikana on ollut 11,4 miljoonaa euroa lisäystä. Toimintamenojen kasvu yhdistettynä verotulojen heikkenemiseen sekä asukasluvun laskuun johtavat siihen, että tulevien vuosien talousennuste on hyvin kriittinen. Kaupungin johdon tulee vakavasti pohtia sopeuttamisohjelman laatimista lähitulevaisuudessa.

Saatavia on poistettu vuoden 2018 kirjanpidosta yli 625 000 euroa. Kyseessä on merkittävä summa ja on syytä selvittää, millaisia keinoja summan pienentämiseksi on mahdollista toteuttaa.

Tavoite: Johtaminen ja osaava henkilöstö

Henkilöstön työhyvinvoinnin kehittämiseen on kohdennettu aiempaa enemmän toimenpiteitä ja toteutettu suunnitelmallista työtä strategian pohjalta. Vanhuspalveluiden osalta tehtiin päätös resurssipoolin rakentamisesta kotihoitoon. Tämän tarkoituksena on ratkaista lyhytai-

kaisiin sijaisiin liittyvää haastetta. Resurssipoolin kautta pyritään turvaamaan laadukkaat palvelut riittävän henkilöstön ja heidän osaamisensa kautta. Tämä tukee osaltaan myös henkilöstön jaksamista, kun työvuorossa on riittävä määrä osaavia työntekijöitä. Resurssipooli tulisi käyttää lyhytaikaisiin poissaoloihin eikä pitkäaikaisten sairaspoissaolojen kattamiseen. Vuoden lopussa järjestetyt henkilöstömessut ovat osa yhteisöllisyyden lisäämistä ja eri yksiköiden työn tunnettuuden lisäämistä.

Henkilöstön sairaspoissaoloja kertyi 19.4 kalenteripäivää henkilötyövuotta kohden. Luvussa on lisäystä 1,4 päivää vuoteen 2017 verrattuna. Sairaspoissaolojen kehitystä tulee jatkossa seurata tarkkaan. Palvelualueilla tulee asiaa käydä perusteellisesti läpi ja arvioida syitä sairaspoissaolojen nousuun. Sairaspoissaolojen nousu 1.4 päivää vuodessa on merkittävä. Henkilöstöraportissa ei ole esitetty sairaspoissaolojen jakaantumista ikäluokissa. Tämä tieto olisi olennaista huomioida sairaspoissaolojen analysoinnissa.

Palvelualue	**Sairaus-poissa-olot kalenteri-päivinä**	**Sairaus-poissa-olot / HTV2**	**Sairaus-poissa-olot kalenteri-päivinä**	**Sairaus-poissa-olot / HTV2**	**Sairaus-poissa-olot kalenteri-päivinä**	**Sairaus-poissa-olot / HTV2**
	2016	**2016**	**2017**	**2017**	**2018**	**2018**
Yhteensä	**56.061**	**16,3**	**59.798**	**18,0**	**65.150**	**19,4**
Hallintopalvelut	3.075	25,5	1.844	16,8	2.386	21,9
Henkilöstö- ja talouspalvelut	239	9,0	218	7,5	150	4,8
Lasten ja nuorten palvelut	17.556	15,0	18.454	15,8	18.844	16,3
Vapaa-ajan palvelut	1.533	7,8	1.358	10,5	1.360	9,7
Terveydenhuollon palvelut	9.268	16,2	10.374	18,8	10.751	19,2
Sosiaalityön palvelut	4,389	18,7	4.467	21,3	4.409	20,7
Vanhuspalvelut	12.994	21,5	14.098	22,9	16.763	27,1
Kaupunkikehityspalvelut	6,572	14,5	8.669	18,6	9.906	20,8
Rakennus- ja ympäristövalvonta	252	9,3	412	15,4	236	8,4
Liikelaitokset	183	8,0	108	5,1	345	16,4

Palvelualueilla on käynnissä jatkuvasti muutoksia ja toimintatapojen uudistuksia. Työntekijöiden ajan tasalla pitäminen, riittävä tiedon saanti sekä ohjeistus ja koulutus esimerkiksi tietojärjestelmien uusiin vaatimuksiin tukee osaltaan työntekijöiden jaksamista ja työssä viihtymistä. Syyskaudella aloitettu toimivien työyhteisöjen kärkihanke vaikuttaa osaltaan henkilöstön työssä viihtymiseen ja jaksamiseen. Sairaspoissaolojen kehittymistä on edelleen seurattava.

2.4. Talousarvion noudattaminen ja toteutuminen

Vuosi 2018 muodostui alijäämäiseksi 14,84 milj. euroa, mikä on selvästi talousarvion mukaista tulosta (- 17,21 milj. euroa) parempi

Henkilöstökulut toteutuivat 0,66 milj. euroa yli talousarvion. Palvelujen ostomenoja kertyi 2,91 milj. euroa vähemmän kuin talousarviossa. Erikoissairaanhoidon palvelujen ostomenot alittuivat 2,1 milj. eurolla, vanhuspalveluiden 0,45 milj. eurolla mutta sosiaalityön palvelujen ostomenot ylittyivät 0,91 milj. eurolla.

Investointien kokonaismäärä oli 16,2 milj. euroa, mikä on 0,98 milj. euroa enemmän kuin talousarviossa.

Arvopapereiden hankintamääräraha oli talousarviossa 0,35 milj. euroa, mistä käytettiin 0,34milj. euroa

Talonrakennushankkeisiin käytettiin 7,0 milj. euroa, mikä oli 2,6 milj. euroa enemmän kuin talousarviossa. Merkittäviä rakennushankkeita olivat urheilupuiston pukuhuone ja huoltorakennus 0,8 milj. euroa, kiinteistöjen sisäilmakorjaukset 0,81 milj. euroa ja Tupurin koulun lämmitysjärjestelmän muutos 0,4 milj. euroa sekä pääterveysaseman peruskorjaus 0,56 milj. euroa.

Kunnallistekniikan rakentamiseen käytettiin 4,35 milj. euroa, mikä on 0,22 milj. € vähemmän kuin talousarviossa. Merkittävimpiä investointeja olivat Kokoojakatu Tupuri-Mt110, (0,6 milj. euroa) ja uudelleen päällystettävät kadut (0,7 milj. euroa).

Irtaimen omaisuuden hankkeiden toteutuma oli yhteensä 1,33 milj. euroa, mikä on 0,42 milj. euroa vähemmän, kuin talousarviossa.

Investointihankkeisiin saadut tulot olivat 1,3 milj. euroa, mikä on 0,73 milj. euroa enemmän kuin talousarviossa.

Valtuustoon nähden sitova talousarvio ylitettiin käyttötalousosassa ja investointiosassa siten kuin yhteenvedossa valtuuston hyväksymistä määrärahojen ja tuloarvioiden osalta (Toimintakertomus kohta 7.) osoitetaan. Poikkeamat eivät ole olennaisia ja valtuusto on 4.3.2019 hyväksynyt poikkeamat. Talousarviomuutokset tulee kuntalain mukaan hyväksyä talousarviovuoden aikana. Vastaisuudessa talousarvion määräraharahojen ja tuloarvioiden toteutumisen seurantaa ja raportointia tulee kehittää niin, että poikkeamat voidaan käsitellä valtuustossa talousarviovuoden aikana.

Kaupunkikonsernin talous

Konsernitaseen mukainen kertynyt ylijäämä on vuoden 2018 tilinpäätöksen mukaan 38,36 milj. euroa, mikä on 733 euroa/asukas. Konsernivelan määrä on 164 milj. euroa, eli 3.130 euroa/asukas. Vuonna 2017 kertynyt ylijäämä oli 52,4 milj. euroa ja lainakanta 155 milj. euroa. Konsernivelkojen ja vastuiden osuus käyttötuloista oli 56 %, kun se vuotta aikaisemmin oli 48,8 %.

Kuntalain mukaan kertynyt alijäämä voi yksinään johtaa arviointimenettelyyn. Tästä syystä kaupunkikonsernin talouden kehityksen seurantaan tulee vastaisuudessa kiinnittää huomiota enenevissä määrin.

Taloudelliset vastuut

Takauksiin liittyvään huoleen on vastattu uusien takauksien myöntämisen osalta. Erityisen iso riski on kuitenkin vanhojen takauksien osalta, mikäli lainan saajilla tulee taloudellisia vaikeuksia.

Takausvastuut ovat merkittäviä konserniin kuulumattomien ulkopuolisten toimijoiden, esimerkiksi vanhustenkotiyhdistysten, osalta. Riskianalyysia on tarpeen tehdä myös esimerkiksi kiinteistöosakeyhtiöiden osalta. Kiinteistöosakeyhtiöissä kaupunki on omistaja ja ne kuuluvat konserniin. Kiinteistöyhtiöiden käyttöasteissa tapahtuvat muutokset alaspäin ja korjausvelan kasvu voivat johtaa tilanteisiin, joissa aiheutuu merkittäviä kustannuksia.

2.5. Taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

2.5.1. Hyvinvointipalvelut

2.5.1.1. Lasten ja nuorten palvelut

Kuntastrategiassa lähtökohtana on hyvinvoiva kuntalainen. Ennakkoarviointien tekeminen tulee olla keskeistä. Perheiden sekä lasten ja nuorten osallistaminen osana päätöksenteon valmistelua on keskeisenä keinona. Tämän asian edistämiseen ei ole ollut aikaresurssia vuonna 2018 sosiaalityön palveluissa.

Kaupungin vetovoiman yksi merkittävämpiä osa-alueita on lapsiperheiden ennaltaehkäisevä hyvinvointityö sekä riittävä resursointi.

Koulujen ja oppilaitosten turvallinen ja terveellinen oppimisympäristö on ensisijainen asia ja ratkaisut tulee tehdä läpinäkyvästi ja aidosti asiantuntijoita kuunnellen.

Lapsivaikutusten arviointimenetelmä on aktiivisessa käytössä. Lapsivaikutusten arviointimalleja työstettiin kaupungin LAPE-työryhmän alatyöryhmässä yhdessä MLL:n ja seurakunnan kanssa. Yhteistä mallia ei löydetty, mutta kukin taho käyttää omaa menetelmäänsä merkittävien asioiden valmistelussa.

Lasten osallistamisen yhtenä keinona suunnitellaan lapsiparlamentin perustamista, missä on jäseniä lapsista ensimmäisestä kuudenteen luokkaan. Alempien luokkien oppilaiden osallistuminen lapsiparlamentin toimintaan saattaa olla haasteellista.

Perheliikuntaneuvonta on aloitettu varhaiskasvatuksen ja liikuntapalveluiden yhteistyönä. Liikuntalinja toteutui Moision koulussa.

Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuksessa on lisätty asiakkaan valinnanmahdollisuuksia, jolloin yksityisen varhaiskasvatuksen määrä on lisääntynyt.

Tavoiteltu täyttöaste oli 98 prosenttia, mikä ei ole toteutunut. Päivähoitopaikan hinta oli vertailukuntien tasoa. Päiväkotien täyttöaste oli 85 prosenttia ja perhepäivähoidon täyttöaste 92 prosenttia. Päivähoitopaikan hinta oli vertailukuntien tasoa. Salossa oli enemmän lapsia osa-aikaisessa varhaiskasvatuksessa kuin verrokkikunnissa, sama suhde koko maahan verrattuna.

Kun perheessä on työttömyyttä, niin lapsen elämänrytmin muuttuminen ja päivähoidon tuntien vähentyminen saattavat aiheuttaa eriarvoistumista ja syrjäytymistä tulevaisuudessa. Tavoitteena on kuitenkin ollut nuorten syrjäytymisen vähentäminen. Varhaiskasvatuksessa tulee analysoida, millaiset vaikutukset varhaiskasvatuksen rajaamisella on mahdollisesti ollut perheissä ja millaiset kustannusvaikutukset tällöin ovat.

Keväällä 2019 varhaiskasvatus on raportoinut opetuslautakunnalle, että varhaiskasvatuksen asiakasmaksujen tulokertymä on vähentynyt. Vuonna 2017 asiakasmaksukertymä oli 2 658 351 euroa ja vuonna 2018 varhaiskasvatuksen asiakasmaksutuottoja kertyi kokonaisuudessaan 1 953 453 euroa. Arvio vuodelle 2018 oli 2 369 777 euroa, josta toteutumatta jäi

416 324 euroa. Laskua asiakasmaksujen kertymässä oli vuodesta 2017 vuoteen 2018 yhteensä 704 898 euroa.

Rekrytoinnin haasteita on ollut pätevien/sopivien opettajien, ja varhaiskasvatuksen opettajien, palkkaamisessa. Lisäksi koulunkäyntiohjaajia on haastavaa saada lyhyisiin sijaisuuksiin.

Oppimisympäristö

Oppiva Salo –kehittämisohjelman avulla varmistetaan pysyvä toimintakulttuurin muutos ja tilojen muuntojoustavuus.

Rehtoreiden pedagogisen johtamisen koulutusohjelma on käynnistetty yhteistyössä Turun yliopiston kanssa.

Tavoitteena on ollut, että 92 prosenttia työntekijöistä osallistuu koulutukseen vähintään kuusi tuntia vuoden aikana. Toteutumassa on havaittavissa, että kolmasosa henkilöstöstä ei ole osallistunut lainkaan vuoden aikana koulutukseen.

Tavoitellut muunto-oppimistilat toteutuivat Armfeltin ja Moision kouluihin sekä lukioon.

Osana syrjäytymisen ehkäisyä koululaisille tehtiin, oppilaitoksen hallintaohjelmaan, Wilmaan linkki Pyydä apua –nappiin Salon kaupungin sosiaali- ja terveyspalvelujen sivulle. Avun hakeminen mieltä painaviin asioihin pitää olla helppoa, ettei apuun hakeutuminen pitkity ja tilanne näin vaikeudu entisestään.

Säännönmukaisen henkilöstö- ja asiakaskyselyn luominen olisi hyvä palautteen saamiseksi.

Oppimisympäristön kehittämiseen liittyvä selvitystyö on ollut käynnissä vuoden aikana. Haasteita nykyisessä kouluverkossa toivat lukuisat rakennusten sisäilma- ja tekniset ongelmat. Väistötiloissa toimiminen aiheuttaa haasteita toiminnalle sekä merkittäviä lisäkustannuksia.

Kaupunginhallitus on toukokuussa 2017 hyväksynyt aiesuunnitelman tulevaisuuden oppimisympäristöjen selvittämiseksi Salossa ja oppimisympäristöselvitystyöryhmä on nimetty marraskuussa 2017. Marraskuussa 2018 on käsitelty työryhmän esitykset oppimisympäristötiloista ja toisen vaiheen toimeksianto oli tarkastella koko päiväkoti, koulu ja nuorisotilojen palveluverkkoa. Asiaa on käsitelty kaupunginhallituksen iltakoulussa.

Oppimisympäristöihin liittyvää käytännön toteutusta käsiteltiin useaan otteeseen vuoden aikana. Märynummen koulun opetustilaratkaisuja käsiteltiin otto-oikeuden perusteella hallituksessa. Oppimisympäristöselvityksen yhteydessä tarkastellaan koulun pidempiaikaisia tilajärjestelyjä ja mahdollisuutta uuden päiväkodin/koulun rakentamiseen. Esimerkiksi Halikon lukion siirtoa ei lähdetä jatkovalmistelemaan. Päätöksenteon johdonmukaisuutta ja tehtyjen päätösten täytäntöönpanon ripeys ovat keskeinen kehittämiskohde. Prosessit asioiden käsittelyn osalta ovat olleet pitkiä ja päätösten toteuttaminen haasteellista.

Nuorisopalvelut

Syrjäytyneiden nuorten löytäminen ja motivointi työhön tai koulutukseen on välttämätöntä nuorten tulevaisuudelle ja kaupungin kulujen minimoimiseksi. Syrjäytyneiden nuorten tavoittaminen on ollut vaikeampaa. Yhden syrjäytyneen nuoren kustannukset yhteiskunnalle ovat merkittävät. Salossa on panostettu etsivään nuorisotyöhön vuoden 2018 aikana merkittävin

tuloksin. Asiakkuuksien määrä on ollut 363 kappaletta, josta on 27 % siirtynyt koulutukseen. Etsivää nuorisotyötä tekee viisi työntekijää. Varhaisten ja oikea-aikaisten palveluiden tarjoaminen tuo hyvinvointia ja pienentää menoja.

2.5.1.2. Vapaa-ajan palvelut

Kulttuuripalvelut

Kulttuuriasianyksikkö palvelee kuntalaisia ympärivuotisilla tapahtumilla ja konserteilla yhteistyössä kolmannen sektorin kanssa.

Kulttuuritoimintaan (ilman kirjastopalveluja) käytetään 25€ per kuntalainen keskiarvon ollessa vertailukunnissa 74€ per asukas. Kulttuuripalveluihin käytetään 2,6 miljoonaa euroa vähemmän rahaa kuin vertailukunnissa keskimäärin.

Digitalisaatio antaa mahdollisuuden kehittää nykyisiä laadukkaita vapaa-ajan palveluita esimerkiksi lähikirjasto toiminnalla, mutta hyödyntämisen riskinä on hidas muutos ja lisenssimaksujen nousu. Sähköisten palveluiden kehittäminen on haastavaa.

Museopalvelut

Taidemuseo Veturitalli on kaupungin merkittävin palvelukohde. Museovuosi oli hyvin menestynyt. Tavoitteet elektroniikkamuseon osalta eivät toteutuneet. Tavoite oli kehittää elektroniikkamuseota toimivammaksi kehityskäytävän avulla. Vuonna 2018 kävijöitä elektroniikkamuseossa oli 4632. Kävijämäärässä on ollut hienoista kasvua viime vuosina.

Museopalvelut 1.1 Taidemuseo Veturitalli

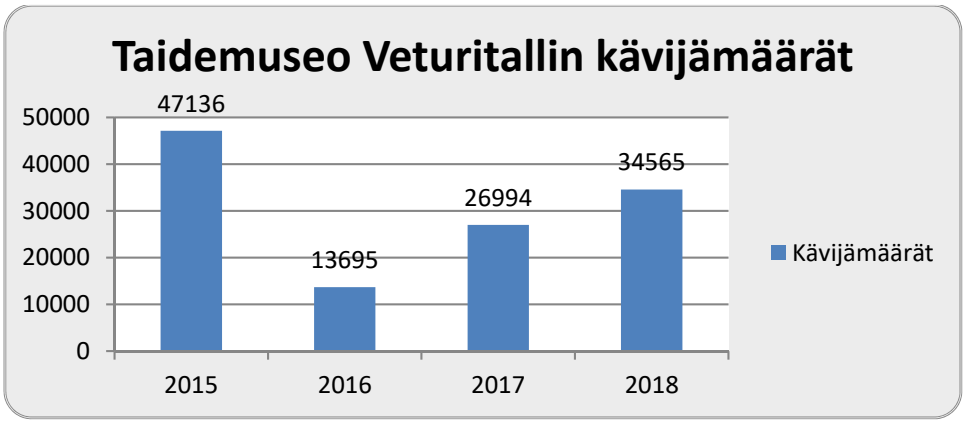

Kirjasto- ja tietopalvelut

Vuosi 2018 oli kirjastolle kolmas vuosi osana Vaski kirjastoa, joka tuo uutta osaamista ja lisää kirjaston kehittämistä. Vaski yhteistyö on lisääntynyt aineistojen osalta lukumääräisesti merkittävästi. Kaupungin supistuneita kirjastomäärärahoja on korvattu Vaski-kirjaston yhteistoiminnalla.

Salon kirjastoauto on toimiva ja palkittu Suomen parhaaksi kirjastopäivillä vuonna 2018 toiminnallisuuden ja asiakaslähtöisyyden ansiosta.

Kirjasto 1.1 Lainaustoiminta

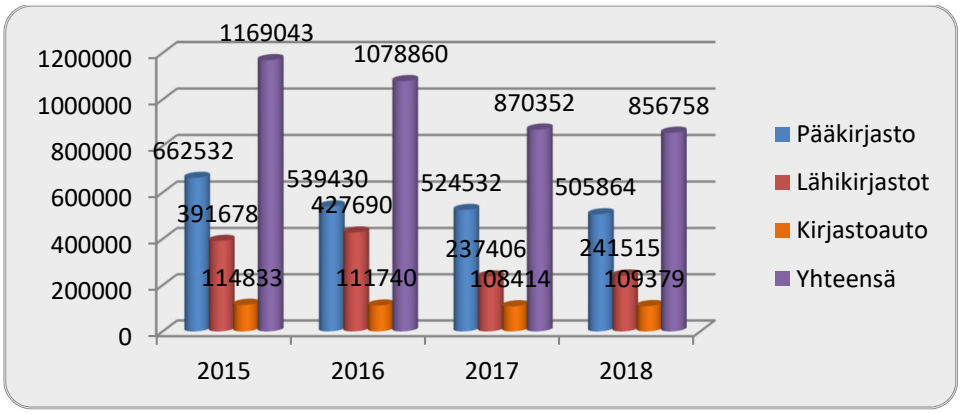

Kirjasto 1.2. Vaski kirjasto lainaukset vuodelta 2017 ja 2018.

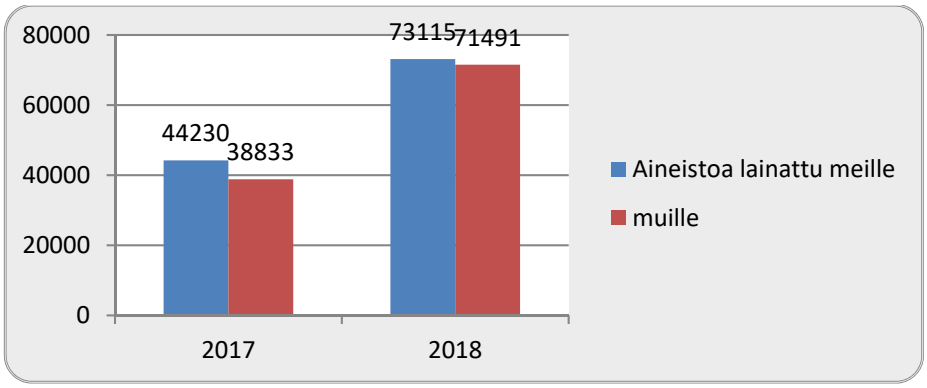

Kansalaisopisto

Opetustarjonta on lisääntynyt edellisestä vuodesta 2300 tunnilla. Kasvu nojaa hanketoimintaan ja lisääntyneeseen maahanmuuttajakoulutukseen. Maahanmuuttajien perusopetukseen tulee erillinen valtion osuus.

Toimintaa on ollut 63 pisteessä ja kasvua edelliseen vuoteen 15 pistettä.

Kansalaisopisto 1.1. Tuotot, kulut ja kate.

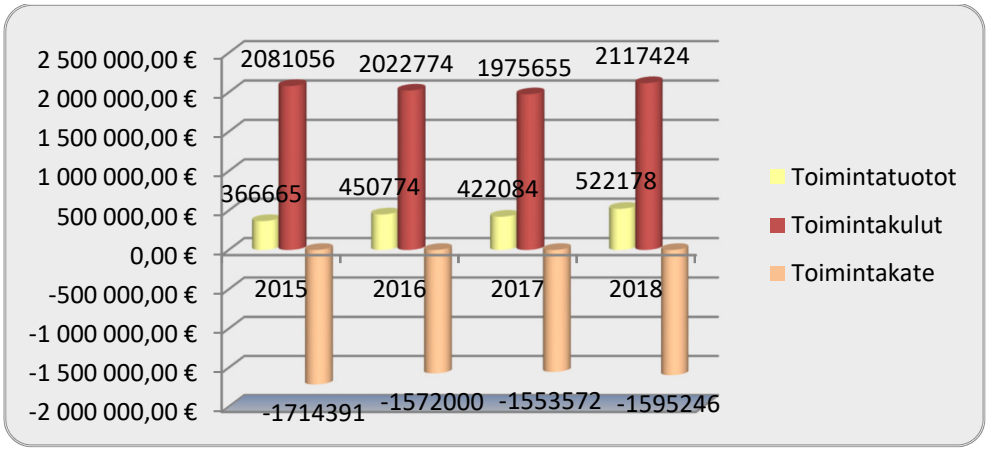

Liikuntapalvelut

Urheilupuiston monipuolisuus lisääntyi betonisella skeittirampilla. Tupuriin saatiin frisbee -golfrata sekä ulkokuntoilualue.

Liikuntatoimen tulee jatkaa hyvää yhteistyötä terveyspalveluiden, lasten ja nuorten- sekä ikäihmisten palveluiden kanssa. Lisäksi investointihankkeiden toteuttamisessa tulee tehdä tiivistä yhteistyötä kaupunkikehityspalveluiden kanssa.

Aktiivisen elämäntavan kehittäminen toteutuu vapaa-aikapalveluiden osa-alueilla.

Salon uimahalli 1.1. Kävijämäärät, tuotot ja kulut.

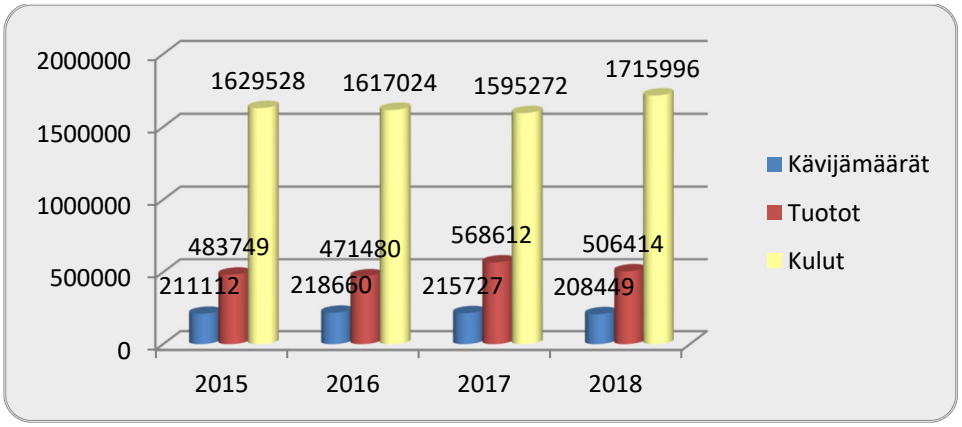

Salon uimahalli 1.2. Kulut Euroa / asiakas.

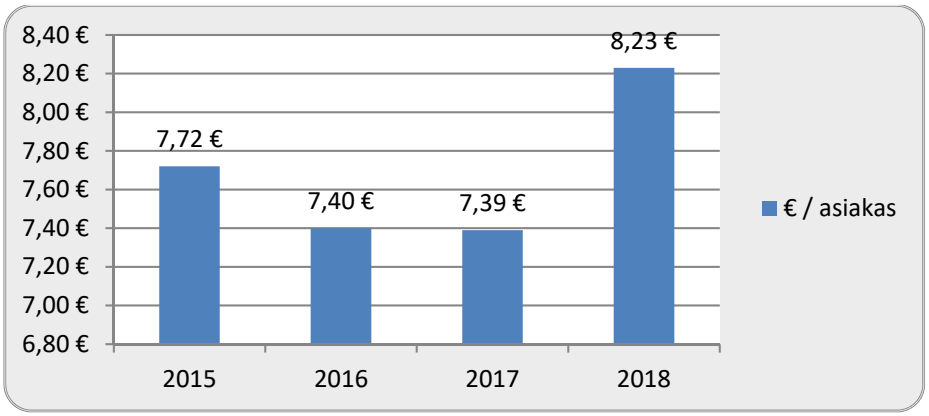

2.5.1.3. Terveyspalvelut

Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiri on perinyt korotettua päivätaksaa kaupungilta, mikäli potilas on joutunut odottamaan jatkohoitopaikkaa sairaalan osastolla. Vaikka siirtoviivemaksut ovat vähäiset suhteessa erikoissairaanhoidon kokonaiskustannuksiin, kaupunki on pyrkinyt kotiuttamaan potilaansa jatkohoitoon mahdollisimman nopeasti. Korkeimmillaan siirtoviivemaksujen osuus sairaanhoitopiirille vastasi yhtä prosenttiyksikköä sille maksetuista kustannuksista.

Kuva Salon kaupungin siirtoviivemaksujen kehitys vuosina 2014-2015

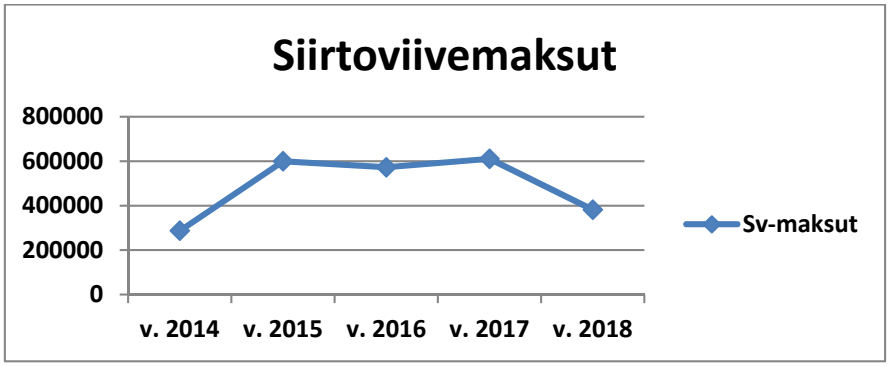

Terveystoimessa on panostettu oman terveyskeskussairaalan, kotisairaalan ja etenkin kodeissa tapahtuvaan sairaalatasoisen hoidon kehittämiseen. Toimintaprosesseja on analysoitu ja tehostettu. Potilaita on ollut mahdollisuus sijoittaa terveyskeskuksen vuodeosastolle myös ilta- ja yöaikaan. Osansa on ollut geriatrian erikoislääkäreiden rekrytoinnilla sekä muun henkilöstön resurssien kasvulla.

Siirtoviivemaksujen noustessa korkeimmilleen lautakunta asetti tavoitteeksi 0-euron eli ei lainkaan siirtoviivemaksuja, mikä oli ilmeisen epärealistinen. Kunnianhimoisen tavoitteen saavuttamiseksi käynnistetyt prosessiuudistukset olivat kuitenkin välttämättömät maksujen kasvun pysäyttämiseksi. Tässä on toistaiseksi onnistuttu ja prosesseja on kehitetty.

Tarkastuslautakunta katsoo arvionaan, että kaupungin terveystoimi on oman toiminnan määrätietoisella ja tavoitteellisella tehostamisella kyennyt pysäyttämään ainakin toistaiseksi siirtoviivemaksujen kasvun. Hoitoketjujen toimivuuteen tulee vastaisuudessakin kiinnittää huomiota turvaamalla riittävät henkilöresurssit.

2.5.1.4. Sosiaalipalvelut

SOSIAALIHUOLTOLAIN MUUTOSTEN VAIKUTUKSET SALOSSA 2016-2018

Sosiaalihuoltolain muutoksella käynnistettiin 2010-luvun puolivälissä valtakunnallinen kärkihanke, jonka tavoitteena oli parantaa sosiaalisen turvallisuuden ja hyvinvoinnin edistämistä, määritellä kunnallisia tehtäviä ja palveluja sekä keinoja niiden toteuttamiseen. Keinoina nähtiin peruspalvelujen vahvistaminen, korjaavien toimenpiteiden vähentäminen ja tuen hakemisen kynnyksen madaltaminen. Lähtökohtana on, että kuntalaisille myös kerrotaan heille kuuluvista sosiaalisista oikeuksista ja mistä palveluja ja apua voi hakea. Toteutukseen kuntien tulee varata riittävät resurssit.

Tätä valtakunnallista kärkihanketta varten sosiaali- ja terveyslautakunta perusti palveluohjaus- ja palvelutarpeen arvioinnin tiimin (Sointu) ja perhetiimin. Lastensuojelun avohuollossa käynnistettiin maaliskuun 2018 alussa systeemisen lastensuojelun pilotti. Sen tavoitteiden toteutumisen ongelmaksi tuli akuuttien kriisien lisääntyminen, mikä vaikeutti systemaattista työskentelyä. Avohuollossa toimii myös perhekuntoutusta palveleva Paavolan perhekuntoutuskoti. Molempien tavoitteena on varhaisen puuttumisen avulla estää syrjäytymistä, huono-osaisuutta, parantaa elämänhallintaa sekä avustaa perheitä rakentamaan oman elämänsä perusmallit. Matalan kynnyksen palvelua edustaa mm. Pyydä apua -nappi kaupungin kotisivuilla. Palvelulupauksena on vastaaminen seuraavana arkipäivänä, jos asiakastiedot ovat oikeat.

Lain voimaantulon jälkeen yhteydenottojen määrä Salossa kasvoi ripeästi keväästä 2017 viisinkertaiseksi kesään 2018 tultaessa. Määrä on säilynyt edelleen korkeana. Sosiaali- ja terveyslautakunta kehitti nopeasti lakiuudistuksen edellyttämät rakenteet, mutta ongelmaksi on tullut pätevien sosiaalityöntekijöiden puute, sijaisuuksien hoitaminen sekä lastensuojeluilmoitusten määrän jatkuva kasvu. Toisin sanoen organisaation suorituskyky ei ole ollut nopeasti kasvaneiden tehtävien edellyttämällä tasolla. Valtiovallan asettamien tavoitteiden edellyttämiä henkilöresursseja ei ole saatu käyttöön lautakunnasta riippumattomista syistä. Lastensuojelun asiakkuuksien määrä on säilynyt edelleen korkeana, mm. avohuollon sijoituksia on alkuvuonna 2019 tehty enemmän kuin vuotta aiemmin.

Kuva. Sosiaalipalvelun asiakkuuksien kuukausittainen määrä vv. 2016-2018

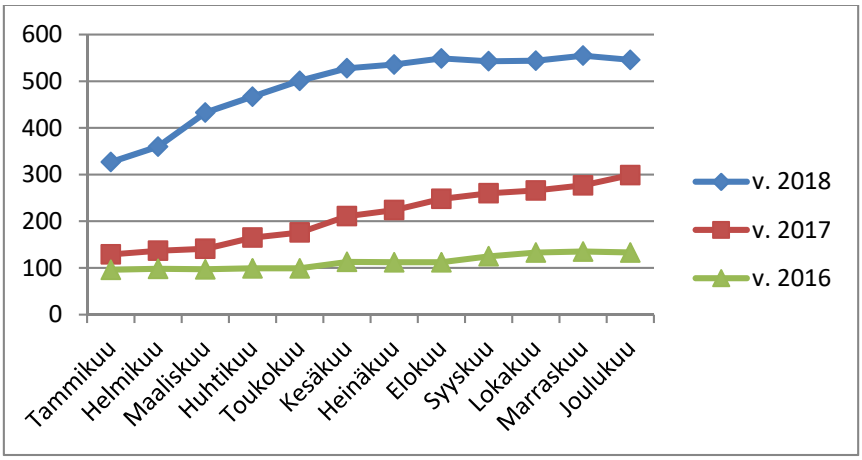

Avohuollon työntekijät ovat lujilla. Yhdellä sosiaalityöntekijällä on yleensä yli 30 asiakasta, vaikka tavoitteena oli 20 asiakasta sosiaalityöntekijää kohti. Pahimmillaan yhdellä työntekijällä saattoi olla jopa 40 asiakasta. Ongelmaa pahentaa edelleen työntekijöiden vaihtuvuus ja uusien sosiaalityöntekijöiden rekrytointiongelmat. Tilannetta on koetettu parantaa mm. korottamalla vuoden 2018 järjestelyerän avulla sosiaalityöntekijöiden palkkoja. Pätevistä sosiaalityöntekijöistä kilpaillaan kuntien kesken. Perhetiimiin saatiin kaksi ohjaajaa lisää, mutta sosiaalityöntekijöitä tarvittaisiin lisää.

Yhtenä ongelmana on vuonna 2018 noin 18,5 prosenttia kasvanut lastensuojeluilmoitusten määrä, joka on jatkanut edelleen kasvuaan vuoden 2019 alussa. Kiireellisten sijoitusten määrä on kasvanut lähes 20 prosenttia.

Kuva Lastensuojeluilmoitusten kuukausivaihtelut vv. 2016-2018

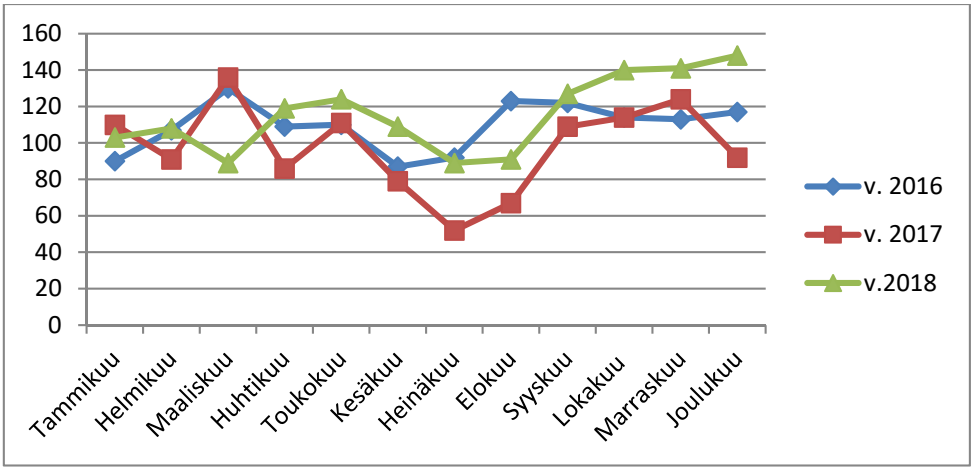

Prosesseja on uudistettu määrätietoisesti laaduntunnuksen saamiseksi. Auditointia ei ole vielä tehty. Kaupunki ei ole pysynyt lastensuojeluilmoitusten käsittelyssä lakisääteisissä määräajoissa henkilöstön vaihtuvuuden ja poissaolojen takia. Lastensuojeluilmoituksista on käsitelty määräajassa 97,5 prosenttia. Palvelutarpeen arvioinneista vain 82,5 % on saatu käsiteltyä. Tämä on merkittävä laatupoikkeama ja vaikuttaa asukkaiden tasavertaiseen kohteluun. Pätevän henkilöstön rekrytointiin on kiinnitettävä edelleen huomiota.

Paavolassa tehdään päätökset kiireellisistä sijoituksista ja sijoituksen aikainen arviointi. Käyttöaste oli 92 % vuonna 2018, mutta kaikkiin kriisi- ja arviointityön tarpeisiin ei kyetty vastaamaan. Kuten oheisesta kuvasta havaitaan Paavolan asiakkuuksien määrä voi nopeasti vaihdella kuukausittain erilaisten perhekriisien myötä.

Kuva Paavolan käyttöasteiden vaihtelut vv. 2015-2018

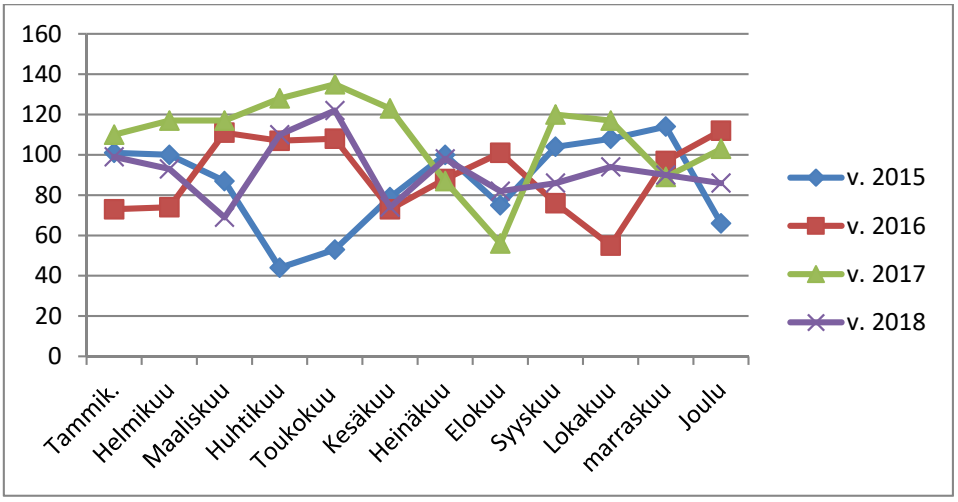

Sosiaali- ja terveyslautakunta on arvioinut toiminnan riskitason seuraavasti:

" Merkittävimmiksi riskeiksi arvioitiin sosiaalityöntekijöiden rekrytoinnin vaikeus, henkilökunnan vaihtuvuus sekä työntekijöiden uupuminen ja moniongelmaisten asiakkaiden palvelutarpeen aiheuttamat kustannusvaikutukset. Nämä kaikki toteutuivat ainakin osittain: Sosiaalityöntekijöiden vaihtuvuutta ei ole saatu hillittyä toivotussa määrin. Osaltaan vaihtuvuutta tuovat erilaisten virkavapaiden sijaisuuksien vaikea rekrytointitilanne. Usein tarvitaan useampi hakukierros, ennen kuin saadaan palkattua kelpoinen sijainen ja loppuvuoden aikana vakituisiinkin vakansseihin oli vaikea saada kelpoista hakijaa. Kesällä sosiaalityöntekijät kirjelmöivät henkilöstöhallintoon palkkojen nostamisen puolesta, jotta rekrytointi edes hieman helpottuisi. Syksyn aikana järjestelyvaraneuvotteluissa päädyttiin ratkaisuun, jossa sosiaalityöntekijöiden palkkoja tarkistettiin. Sosiaaliohjaajien paikkoihin sen sijaan hakijoita on ollut riittävästi ja lyhyetkin sijaisuudet on saatu täytettyä nopeasti. "

Tarkastuslautakunta toteaa, että sosiaalihuoltolain edellyttämät toimenpiteet on kaupungissa onnistuttu toteuttamaan tavoitteen mukaisesti ja tuomaan patoutunut sosiaalipalvelujen kysyntä ammattilaisten hoidettavaksi. Tämä mahdollistaa nopeasti ennalta tarvittavat toimenpiteet kaupunkilaisten kanssa. Tehtävää vaikeuttaa kuitenkin pätevien sosiaalityöntekijöiden puute ja vaara, että nykyisellä henkilöstön kuormituksella joudutaan lisääntyviin sairaspoissaoloihin ja pahenevaan henkilöstön vaihtuvuuteen. Tarkastuslautakunta toteaa, että

kaupungissa ilmenevää isoa pahoinvointia on mahdollista ehkäistä, mutta se edellyttää henkilöstön työkuorman keventämistä, työviihtyvyyden ja työpaikkojen tekemistä houkuttelevimmiksi. On kuitenkin ilmeistä, että hyöty tehdyistä ponnisteluista voidaan saavuttaa hitaasti ajan myötä. Tarkastuslautakunta arvioikin, että kaupungin tulee edelleen etsiä keinoja siihen, että vaihtuvuutta sosiaalityöntekijöiden keskuudessa saadaan hillittyä ja että uusia työntekijöitä saadaan rekrytoitua asiakas-/työmäärää vastaavaksi. Tämä edellyttää hyvää johtajuutta, työntekijöiden tukemista paineellisessa työssä, arvostusta myös palkkauksessa ja jatkuvaa koulutusta kriisien nopeutuessa ja ratkaisujen monimutkaistuessa. Tarkastuslautakunta arvostaa myös sosiaali- ja terveyslautakunnan tapaa suorittaa eri palvelutoimintojen riskiarviointia.

2.5.1.5. Vanhuspalvelut

Vanhusten palveluasuminen

Vanhuspalvelujen yhtenä tavoitteena on ollut monimuotoisten asumisratkaisujen kehittäminen ja ympärivuorokautisen hoivan tarjoaminen riittävän kattavasti.

Päähuomio on edelleen asiakkaan kotona tapahtuvassa hoivassa, jossa oli 877 vanhusta. Kotipalveluprosesseja on tehostettu mm. tukiasumisratkaisuilla, toiminnanohjausjärjestelmällä (sekä verkko- että mobiiliversio), avaimettomalla kulunhallinnalla ja turvapalvelujärjestelmällä sekä lääkeannostelijoilla. Viimeksi mainittua voidaan parhaiten hyödyntää asiakkailla, joilla on itsenäistä toimintakykyä eikä heidän luonaan ole käytävä muiden hoitojen takia. Kotona tapahtuvaa hoitoa arvostetaan ja kehitetään edelleen kustannustehokkaasti.

Kaupunki on uusinut palveluprosessejaan. Kaupungilla on 6 omaa tehostetun palveluasumisen yksikköä, joissa oli yhteensä 167 paikkaa. Yksityisten yritysten ja yleishyödyllisten yhteisöjen osuus ympärivuorokautisten hoivapalvelujen tarjoajina on kasvanut ja ne ovat myös investoineet ajanmukaisiin toimitiloihin. Kaupunki osti asumispalveluja 119 vanhukselle. Näistä 32 hankittiin palvelusetelillä. Kolmannen sektorin osuus ympärivuorokautista hoivapalvelua tarjoavista asumisyksiköistä on noin 42 prosenttia.

Kuva 1. Kaupungin vuonna 2018 tarjoamat hoivapalvelut yhteensä 1424 vanhukselle

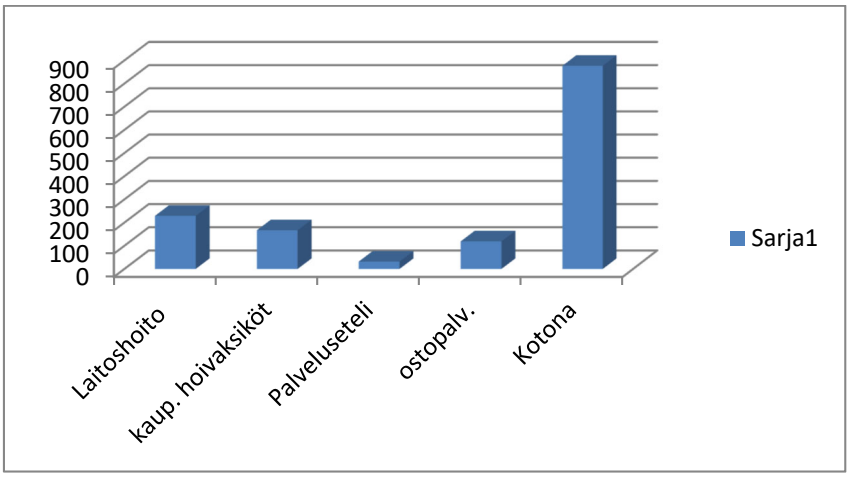

Vuonna 2016 keskimääräinen odotusaika tehostettuun palveluasumiseen oli 84 päivää eli vajaa 3 kuukautta. Prosessiuudistusten ja ostopalvelusopimusten avulla tämä aika on lyhentynyt siten, että vuoden 2018 aikana keskimääräinen jonotusaika oli noin 35 päivää. Kun

muutosta tarkastellaan yksilötasolla, muutos on merkittävä. Vuonna 2016 noin joka neljäs sai hoitopaikan alle kuukaudessa, vuonna 2017 paikan sai noin puolet ja vuonna 2018 jo 70 prosenttia hakijoista.

Kuva 2. Keskimääräiset odotusajat eri palveluihin

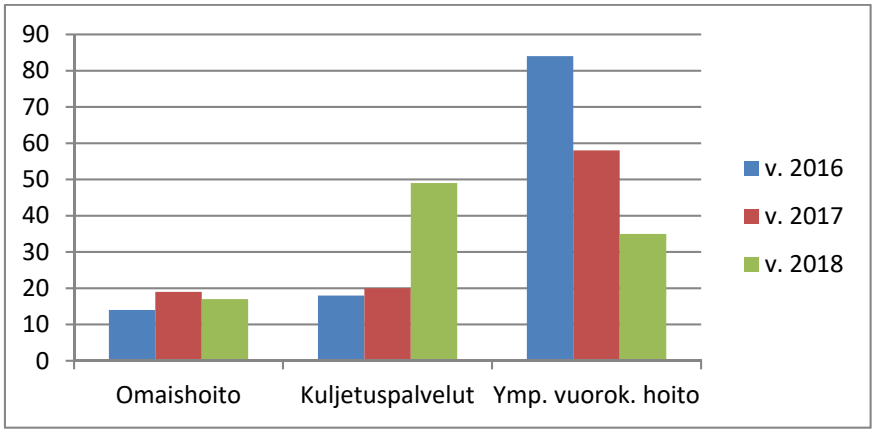

Kaupunki on kehittänyt järjestelmällisesti asumispalveluprosessejaan. Vanhuspalveluiden laatujärjestelmälle myönnettiin 16.3.2018 SHQS laaduntunnustus numero 112/2018, joka on voimassa 15.12.2019 asti.

Vanhuspalveluja on kehitetty tavoitteellisesti asiakaslähtökohdat huomioiden, mikä edellyttää myös panostamista henkilöstön hyvinvointiin.

Kuva 3. Sairauspoissaolot vv. 2015-2018

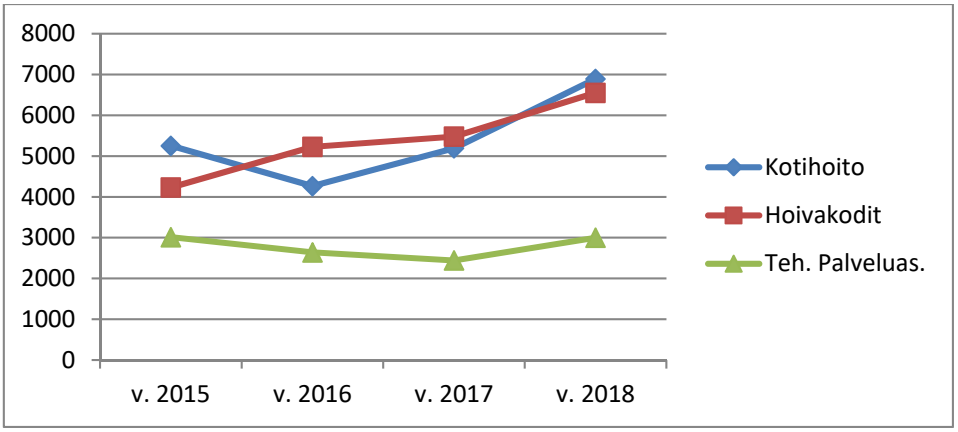

Vuoden 2018 kertomuksesta ilmenee, että sairauspoissaolot ovat kasvaneet kaikissa hoitomuodoissa. Vuosittainen vaihtelu on tavanomaista ja sitä ilmenee niinpitkissä kuin lyhyissä sairauspoissaoloissa. Iso osa kohdistuu liikunta- ja tukielinsairauksiin. Työterveyteen ja työviihtyvyyteen liittyvien ongelmien ratkaiseminen parantaa tulevaisuudessa kiinnostusta alalle kouluttautumiseen ja alalla pysymiseen. Tämä ei ole pelkästään taloudellinen kysymys. On ilmeistä, että kilpailu työvoimasta kiristyy ja työviihtyvyydessä menestyvät saavat tarvitsemansa henkilöstön.

Vuoden 2019 alussa on ilmennyt eri puolilla Suomea sijaitsevissa asumispalveluja tarjoavissa yksiköissä ongelmia. Tällä hetkellä näyttää siltä, että lakiin oltaisiin kirjaamassa sitova hoitajamitoitus 0,7 hoitajaa yhtä hoidettavaa kohti. Salon kaupungille tämä merkitsisi noin 2 miljoonan euron lisäkustannusta.

Salon kaupunki noudattaa tällä hetkellä omissa asumisyksiköissään hoitajamitoituksena 0,6 hoitajaa yhtä hoidettavaa kohti. Kaupungin omissa yksiköissä tämä muutos merkitsisi tarvetta noin 40 uudelle hoitajalle. Lisäkustannus olisi 1,2 miljoonaa euroa.

Kaupunki on vuonna 2014 tekemillään sopimuksilla edellyttänyt ulkopuolisten asumispalvelutuottajien hoitajamitoitukseksi 0,5 hoitajaa yhtä hoidettavaa kohti. Sopimuksiin sisältyvät optiovuodet on käytetty ja kaupunki on kilpailuttamassa sopimukset vuonna 2019. Mikäli hoitajamitoitusta nostetaan ehkäpä porrastetusti 0,7 hoitajaan, ostopalvelujen kautta jouduttaisiin rahoittamaan lähes 25 hoitajan lisäpalkkaus. Tämä merkitsisi noin 750.000 euron lisäkustannusta nykyisiin kustannuksiin verrattuna. Tällä hetkellä ostopalvelusopimusten kulut ovat vuositasolla n. 5,3 M€, jolloin kasvu 0,7 mitoitustavoitteeseen olisi noin 14 prosenttia silloin, kun hoitajamitoitus on toteutettu täysimääräisesti.

Vanhusten hoitoprosessien kehittämisellä sosiaali- ja terveyslautakunta on kyennyt vastaamaan esiintyneeseen kysyntään kohtuullisella kustannusten nousulla. Tulokset ilmenevät merkittävänä tehostettujen asumispalvelujen jonotusaikojen lyhenemisenä ja palvelujen piiriin pääsynä. Niinpä tarkastuslautakunta arvioi kehittämispanosten ja -prosessien avulla saavutetut tulokset merkityksellisiksi kaupunkilaisille ja heidän omaisilleen.

Tarkastuslautakunta huomioi myös kotipalvelussa toteutettuja uusia innovatiivisia teknisluonteisia ratkaisuja, mikä mahdollistaa paremman asiakaspalvelun ja - kohtaamisen. Tarkastuslautakunnan mielestä on etsittävä uusia ratkaisuja työterveyden ja -viihtyvyyden parantamiseen. Ehkä hoitajamitoituksen nostaminen voi ratkaista osan ongelmista riippumatta siitä, mikä organisaatio vastaa lähitulevaisuudessa portaattomien hoitoketjujen rakentamisesta.

Lautakunta pitää hyvänä, että toimintaa kehitetään niin asiakkailta, omaisilta kuin hoitohenkilöstöltä saatujen palautteiden perusteella.

2.5.2. Kaupunkikehityspalvelut

Kaupunkikehityslautakunta on onnistunut toteuttamaan suurimman osan asettamistaan tavoitteista. Ravitsemispalveluiden uudistamiseksi oli laadittu syksyllä 2016 Inspiran suunnitelma, jota ei ole päätöksenteossa käsitelty.

Sisäilmaongelmista kärsivissä kouluissa on toteutettu asiantuntijoiden esittämiä muutoksia ja tarvittaessa hankittu siirrettäviä koulumoduuleja. Sisäilmaongelmien suhteen kaupunkilaisilta puuttuu luotettavuus toteutettuihin korjauksiin. Oikea-aikainen ja varhainen tiedottaminen antaisi kuntalaisille luotettavuutta asioiden hallintaan.

Hallintorajojen yli kulkevalla tiedolla esim. Wilma-viestin kautta tieto ruokapalvelulle, montako oppilasta on poissa kyseisenä päivänä ruokavahvuudesta, säästetään työtä ja ruoka-aine kustannuksia.

Tilintarkastajan raportoinnissa on korostettu, että urakoiden seurantaa tulee kehittää sen osalta, että urakan päättyessä muodostetaan kokonaiskuva toteutumasta ja asia tiedotetaan myös lautakunnalle.

2.5.3. Rakennus- ja ympäristövalvonta

Digitalisaatiota on hyödynnetty vuonna 2018 vanhojen lupien digitoinnilla ja vuonna 2019 suunnitellaan digitoitavan 2 000 vanhaa asiakirjaa. Rakentamisen lupiin liittyvien katselmusten kirjaaminen sähköisesti työmaalla Lupapiste.fi-palveluun on onnistunut pääsääntöisesti hyvin, ja on käytössä lähes kaikilla tarkastajilla.

Aluehallintovirasto on huomauttanut pitkistä käsittelyajoista tietyissä tapauksissa. Lautakunnan tulee varautua toiminnassaan noudattamaan hyvää asiakaspalvelua.

Ympäristönsuojelu

Syksyllä 2018 saatiin Lounais-Suomen jätehuoltolautakunnalta noin 4 800 kiinteistön tai rakennuksen lietekaivojen tyhjennyksen valvontaa koskeva selvityspyyntö. Valvontapyynnön toteuttamiseksi palkattiin lisähenkilökuntaa.

Ympäristöterveydenhuolto

Henkilöresurssien vajaus näkyi eläinlääkintähuollon toiminnassa. Valvontaeläinlääkärin virkaa hoidettiin vaihtuvien sijaisten ja praktikkoeläinlääkäreiden voimin. Tämä johti siihen, että osa ei-akuuteista tehtävistä jätettiin hoitamatta ja se kuormittaa nyt valvontaeläinlääkäriä.

2.5.4. Konsernipalvelut

Tilintarkastajan tilintarkastusmuistiossa on todettu, että ICT-palveluja ja –tuotteita hankitaan tällä hetkellä ainakin osittain hajautetusti kaupungin eri yksiköissä. Muistiossa on suositeltu, että kaupunki harkitsisi hallintosäännön muuttamista sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan turvaamiseksi siten, että keskitetään palvelujen ja –tuotteiden hankinnat ja hallinta ICT-osaston vastattavaksi.

Salon kaupungin tietoturvapolitiikka on laadittu vuonna 2011, mutta asian konkreettinen jalkauttaminen palvelualueille ja tietoturvasuunnitelmien laatiminen on hoitamatta. Tietoturvapolitiikassa todetaan, että tietoturva on osa kaikkea toimintaa. Tietoturvan kehittäminen ja ylläpito ovat osa yleistä turvallisuustoimintaa, riskienhallintaa sekä sisäistä valvontaa. Tietoturvavastaavien nimeämisestä ja toiminnasta ei ole raportoitua tietoa. Tietoturvavastaavien nimeäminen tulee päättää pikaisesti sekä heidän tehtävänsä. He tulisivat toimimaan kukin oman tehtävänsä ohella eikä tehtävän tule aiheuttaa lisäkustannuksia. Tietoturvaohjeistus tulee laatia ja valvoa sen ajantasalla pysymistä.

2.5.5. Liikelaitos Salon Vesi

Liikelaitos Salon Veden päätehtävänä on toimittaa Salossa oleville asiakkaille puhdasta vettä.

Liikelaitos Salon Vesi on jatkanut edelleen toimenpiteitä riittävän raakaveden saamiseksi myös vastaisuuden mahdollisiin tarpeisiin. Epävarmuutta veden jakeluun, saantiin ja varmuuteen aiheuttaa esimerkiksi Kiikala –projektin saama kielteinen päätös AVI:lta. Kärkän ja Mathildedalin vedenottamojen sekä keskusjätevedenpuhdistamon rakennustyöt etenevät aikataulussa.

Käyttöveden jakeluun on panostettu. Strategisten tavoitteiden seurantaraportissa ilmenee, että veden hankintaan on panostettu tavoitteellisesti. Vesimittareiden etäluentamahdollisuuksia selvitetään pilottihankkeella, jossa lukemat uusien mittarien lähettämänä tulevat suoraan vesilaitokselle.

Liikelaitos Salon Vedelle kaupunginvaltuuston asettama tuottotavoite (4%) on toteutunut arvioituna vuotena. Muutetun talousarvion ylijäämä on 1.6 milj. euroa, mutta toteutunut ylijäämä oli 1.1 milj. euroa eli talousarvion mukaista taloudellista tavoitetta ei saavutettu. Vuotovesi on laskenut vuodesta 2017 2% yksikköä (16% -> 14%). Toimintakulut ylittyivät, mutta tämä johtui poikkeuksellisen sään ansiosta, jolloin vettä ja sähköä kului normaalia enemmän.

1.1 Liikelaitos Salon vesi. Veden jakelu, jäteveden puhdistus ja viemäröinti.

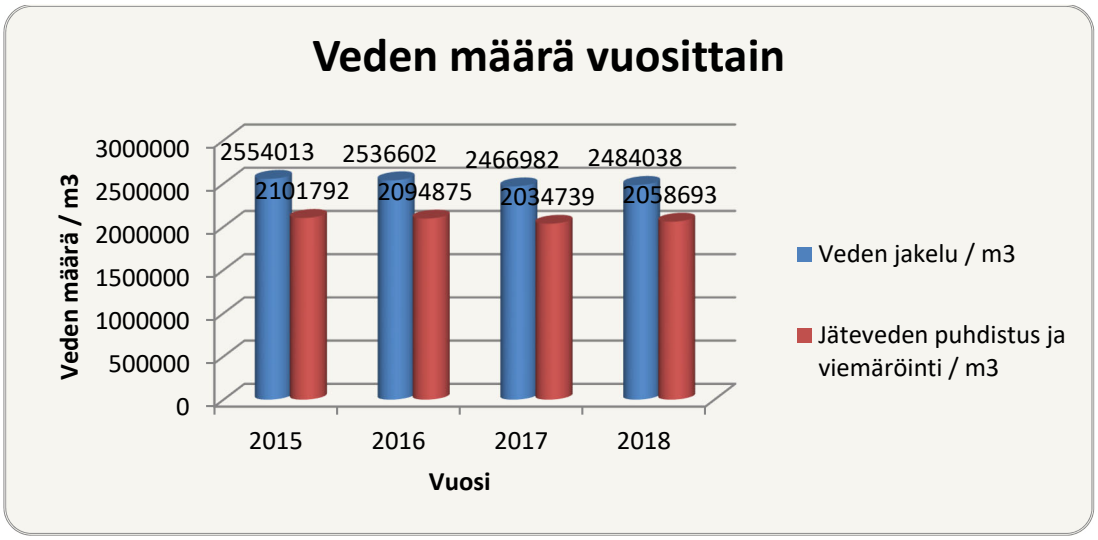

1.2 Liikelaitos Salon vesi. Verkostoon liittyneet uudet kiinteistöt.

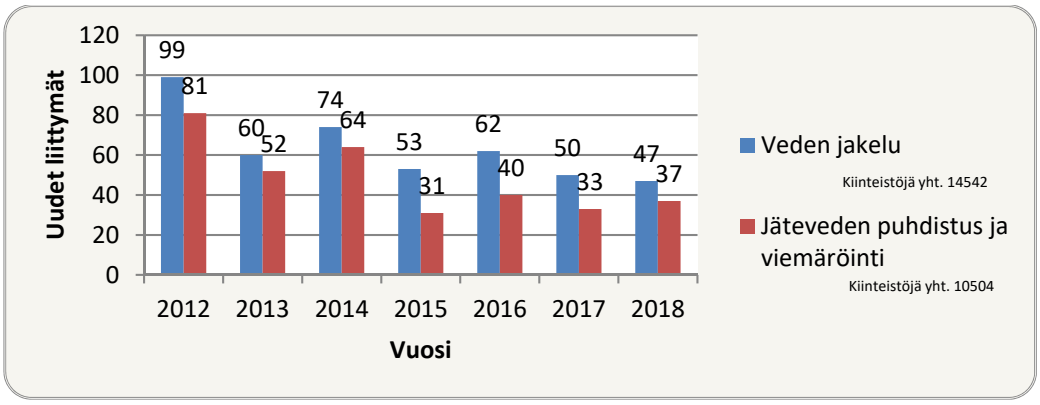

1.3 Liikelaitos Salon vesi. Vesihuollon tulot, kulut ja netto (ilman henkilöstökuluja ja poistoja).

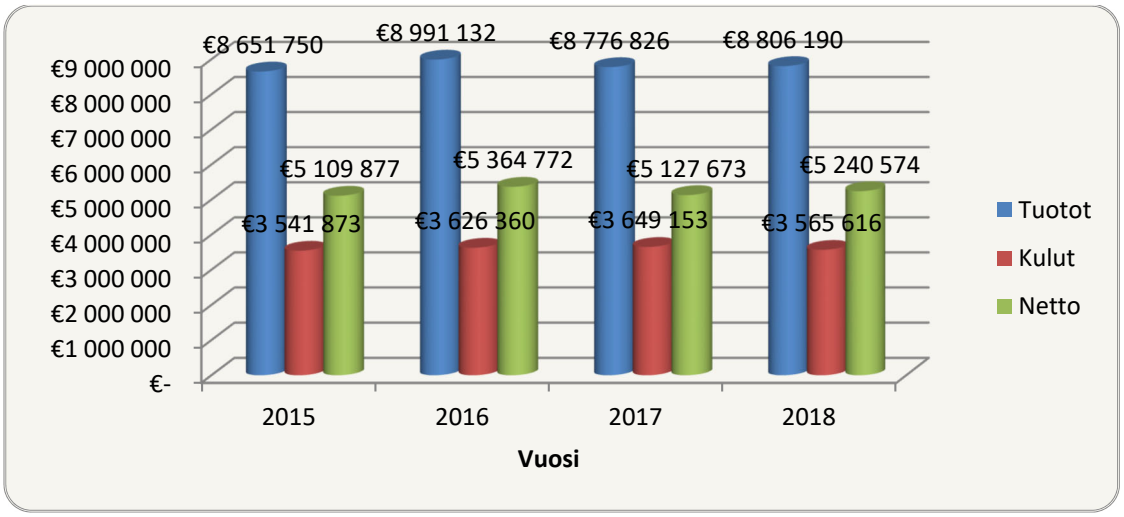

Liikelaitos Veden investoinnit ovat toteutuneet 72,2%. Investointeihin varatuista määrärahoista on jäänyt käyttämättä 985 260,10 euroa.

Salon liikelaitos Veden asema osana kaupungin organisaatiota tulee ratkaista hallintosäännössä.

2.5.6. Kaupunkikonsernin tavoitteiden toteutuminen

Konsernijaosto on ollut toiminnassa tämän valtuustokauden. Konsernijaosto on esitetty hallintosäännössä, mutta esimerkiksi tilinpäätöksessä esitettävässä organisaatiokaaviossa ei ole esitetty konsernijaoston asemaa ja suhteita tällä hetkellä lainkaan. Konsernijohtaminen on noussut aiempaa merkittävämpään asemaan ja kaupungin edunvalvonta myös osakkuusyhteisöissä on tärkeää.

Lounavoima on osa kaupungin elinkeinopolitiikkaa. Lounavoiman tavoitteena on tuottaa edullista kaukolämpöä ja sähköä. Lisäksi tarkoituksena on rakentaa sen yhteyteen kiertotalouspuisto.

Jo vuonna 2016 tarkastuslautakunta on nostanut esille, että kaupungin tulisi nimetä vastuuhenkilöt, joihin konserniyhtiöt voivat olla yhteydessä ajankohtaisten asioiden hoidossa. Vastuuhenkilöiden nimeäminen on ilmeisesti edelleen toteuttamatta. Tällä yksinkertaisella toimella pystyttäisiin varmistamaan yhteydenpidon sujuvuus ja helpottamaan asioiden hoitoa. Näin myös konserniohjaus olisi vahvempaa.

Konserniohjaukseen, valvontaan ja raportointiin tulee kiinnittää edelleen huomiota. Tavoitteiden asettaminen ja niiden mittaaminen ovat keskeistä myös konserniyhtiöille. Konserniyhtiöille ja konsernijohdossa toimiville järjestetty koulutus on hyvä tapa kehittää asiaa. Koulutuksiin osallistumista tulee edellyttää kutsutuilta tahoilta.

Konserniohjeen mukaisten valvontatoimenpiteiden noudattaminen on tärkeää, esimerkiksi ennakkokannan pyytämisen osalta. Asioiden kirjaamiseen ja dokumentointiin tulee myös kiinnittää erityistä huomiota.

Riskienhallinta

Riskienhallinnan työryhmän laatima kartoitus sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tilanteesta palvelualueilla on käsitelty kaupunginhallituksessa 7.5.2018 § 202. Riskienhallintaa on käsitelty myös tuloskorteissa jo pidempään. Asian vieminen entisestään konkreettisemmin päivittäiseen toimintaan on keskeinen kehittämiskohde. Riskienhallinnan järjestämisestä konserniyhtiöissä ei ole juurikaan saatavissa tietoa. Riskienhallinnan kehittämistyössä tulee huomioida myös konserniyhtiöiden riskienhallinnan toimenpiteet sekä seuranta ja valvonta.

2.6. Yhteenveto

Salon kaupungin asukasmäärä on jo pitkään vähentynyt. Tällä on ollut merkittävä vaikutus kaupungin taloudelliseen tilanteeseen. Samalla vähentynyt asukasmäärä vaikuttaa suoraan tarvittavien palvelujen määrään ja niiden tuottamiseen kohdentuukin merkittäviä sopeuttamispaineita. Samaan aikaan työllisyyskehityksessä ja yritysten toiminnassa on ollut nähtävissä positiivisia merkkejä, jotka osaltaan luovat uskoa tulevaan kehitykseen. Pelkästään kuitenkaan näihin oletettuihin myönteisiin vaikutuksiin ei voida turvata, vaan talouden sopeuttamistoimiin tulee suhtautua vakavasti ja tavoitteellisesti.

Talouden haasteissa tulee edelleen myös huomioida takauksiin ja konsernissa olevien toimijoiden merkitys koko kaupungin taloudelle.

Henkilöstön työssä jaksamiseen, osaamiseen, kehittymiseen ja työn oikeaan organisointiin tulee edelleen kiinnittää huomiota, sillä sairauspoissaolojen jatkuva kasvu kuvastaa sitä, että haasteita toiminnassa on edelleen.

Salo 2021 –hanketta tulee määrätietoisesti jatkaa tavoitteena organisaation toiminnan uudelleen arviointi ja kehittämismahdollisuudet valtakunnallisten sote- ja maakuntasuunnitelmien kariuduttua.

Aktiivinen elinkeinotoiminta ja kaupungin kehittäminen vaativat edelleen panostusta ja näin myös luodaan uskoa siihen, että väkiluvun väheneminen saadaan käännettyä kasvuun ja ikäjakaumaa tasaantumaan. Yhtenä keinona tässä on opiskelupaikkojen luominen alueelle.

ALLEKIRJOITUKSET

Salossa, 23. päivänä toukokuuta 2019

Osmo Friberg	Pekka Kymäläinen	Tauno Kanerva
puheenjohtaja	1. varapuheenjohtaja	2. varapuheenjohtaja
Martti Halme	Jarmo Hägerth	Taina Kirves-Järvinen
jäsen	jäsen	jäsen
Kirsti Lannermaa	Marita Tuominen	Timo Pohjola
jäsen	jäsen	varajäsen